

בש"פ 4034/20 - עמית אלמוג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4034/20

ל
פ
נ
ד
ה
ש
ו
פ
ט
ד
י
מ
י
נ
ץ

ע
ע
ו
ת
א
ל
מ
ו
ג

נגד

מ
מ
ש
נ
ת
ה
ש
ר
א
ל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(כב' השופט צ' קאפח) מיום 18.6.2020 במ"ת
28487-06-20

כ"ט בסיון התש"ף (21.6.2020)

תאריך הישיבה:

ע
ש
ם
ה
א
ו
ר
ר
ת
ח
י
ו
|
;
ע
ו
"
ד
ד
י
|
כ
ו
כ
ב
י

החלטה

**

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט צ' קאפח) מיום 18.6.2020 בתיק מ"ת 28487-06-20 במסגרתה דחה את בקשת העורר להסיר מעליו את כבילתו בידיו וברגליו בהיותו נתון באשפוז פסיכיאטרי כפוי.

1. בתמצית, העורר עצור עד למתן "החלטה אחרת", במסגרת בקשה לעצרו עד תום הליכי המשפט נגדו באשמת רצח בנסיבות מחמירות ופציעה בנסיבות מחמירות. לעת הזאת נשלח העורר להסתכלות פסיכיאטרית על אודות מצבו הנפשי, הן בדבר כשירותו לעמוד לדין והן בדבר אחריותו לביצוע העבירות המיוחסות לו. משטרת ישראל עומדת על כך שהעורר יהיה נתון במשך כל שעות היממה כבול בידיו וברגליו בשל המסוכנות הנשקפת ממנו ובשל החשש שימלט מבית החולים הפסיכיאטרי בו הוא נתון לשם ההסתכלות (בית חולים אברבנאל). בקשת העורר לבטל את כבילתו, נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי ועל החלטה זו הוגש הערר שלפני.
2. לטענת העורר כבילתו מהווה פגיעה אנושה בכבודו ובזכויות האדם הבסיסיות שלו; היא מובילה לתוצאות קשות ומחמירה את מצבו הקליני; היא מסכלת את עצם המטרה לשמה אושפז, שכן לא ניתן להעריך את מצבו האמתי בהיותו כבול; היא לא נצרכת מכיוון שהעורר נמצא ממילא במחלקה סגורה כאשר יש לצוות הרפואי הידע והיכולת למנוע את בריחתו; היא מהווה אמצעי בלתי מידתי וניתן היה להסתפק באמצעים שיפגעו בו פחות, כגון נעילת חדרו, העמדת מספר שומרים גדול יותר מהזקיף הבודד השומר עליו כיום, הגבלת הכבילה לשעות ספורות במשך היממה ועוד; אין מידע קונקרטי על אודות שאיפתו להימלט מאימת הדין; בית המשפט לקח בחשבון בהחלטתו נתונים בלתי רלוונטיים שאינם מצדיקים את הכבילה (כגון מצבם הנפשי של בני משפחת המנוחה); שנפגעה זכות הטיעון שלו מפני שהערכת המסוכנות של המשטרה חסויה מפניו, זאת ללא תעודת חיסיון כדין. ועל כל אלו נטען כי אין זה מתקבל על הדעת ששוטרי היחידה החוקרת, הם אלו אשר אמונים על שמירתו בבית החולים. דבר זה פוגם בהערכת מצבו הנפשי.
3. מנגד, המשיבה טוענת כי היה מקום לדחות את הערר על הסף, שכן האכסניה המתאימה לדון בטענות העורר היא במסגרת עתירת אסיר במסגרתה יש אך לבחון את סבירות ההחלטה. כמו כן, משטרת ישראל היא זו האחראית לעת הזו על משמורת העורר ועל פי הערכתה נשקפת ממנו סכנה משמעותית לסובבים אותו וכבילתו היא הכרח בל יגונה; נוכח העבירות החמורות המיוחסות לעורר, קיימת חזקה על פי הדין כי עליו להיות כבול; הופעל בעניינו

של העורר שיקול דעתי פרטני, ונוכח הערכת המסוכנות הנשקפת ממנו והתנהגותו הפרועה, הוחלט על כבילתו תוך העמדת זקיף לידו במשך כל שעות היממה; העורר מסוכן לעצמו; בית החולים בו נמצא העורר אינו מסוגל להעריך את המסוכנות הנשקפת ממנו עד אשר יסתיים הליך ההסתכלות בעניינו; החדר בו מצוי העורר אינו ניתן לנעילה; אכן קיימת פגיעה בזכויות העורר, אך בהשוואה למעצרו המלא מאחורי סורג וברח, מצבו טוב בהרבה. באשר לטענה כי בידי המשיבה הערכה מסווגת של מסוכנות העורר, נטען כי אין המדובר בחומר חקירה אלא בהערכה אשר נתקבלה, בין היתר, על פי חומר מודיעיני מסווג ולכן לא ניתן ואין חובה לגלותו.

דין הערר להידחות.

4. ראשית יאמר כי ישנן רגליים מוצקות לסברת המשיבה כי האכסניה להעלאת הסתייגויות על אודות תנאי כליאה, מקומה בעתירת אסיר ולא במסגרת הליכי המעצר (וראו: סעיף 62א(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח משולב], התשל"ב-1972; בש"פ 5748/16 מדינת ישראל נ' ראובני (28.7.2016); בש"פ 6812/05 בטיטו נ' מדינת ישראל (16.8.2005) והשוו: בש"פ 5857/17 מדינת ישראל נ' קורובקוב (15.8.2017)). ברם, שעה שהעניין לא עלה בבית המשפט המחוזי אשר דן בבקשה במסגרת הליכי המעצר איני נדרש לו. מכל מקום, בסופו של יום מדובר בביקורת שיפוטית על החלטת המשטרה תוך בדיקה אם נמצא איזון בין האינטרסים השונים - שמירה על כבוד העצור מצד אחד ושמירה על האינטרס הציבורי ושלומו הציבור מצד שני. בדומה אפוא לביקורת השיפוטית המופעלת בעת בחינת עתירת אסיר בנושא.
5. לגופו של הערר, המסגרת הנורמטיבית לסוגיה מוסדרת בסעיף 9א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), הקובע כי עצור לא יהיה כבול במקום ציבורי אלא לפי הוראות הסעיף. אין חולק כי בית החולים הפסיכיאטרי הוא מקום ציבורי ועל כן, ככלל, ברירת המחדל היא אי כבילתו של העצור. ואולם בענייננו, נוכח העבירה המיוחסת לעורר, ברירת המחדל הפוכה ואי כבילתו היא החריג (סעיף 9א(2) לחוק המעצרים). הוראות אלו שבחוק המעצרים מבקשות לאזן, בכל מקרה נתון, בין זכותו של העצור לכבוד, מחד גיסא, לבין הבטחת הביטחון והסדר הציבורי, מאידך גיסא (ראו: בג"ץ 7942/19 רבינוביץ נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 8 (9.6.2020)). בענייננו, לתוך משוואת איזון זו יש להוסיף את העובדה שהעורר מצוי בבית חולים פסיכיאטרי לצורך הערכת כשירותו לעמוד לדין וכבילתו עשויה להשפיע על הניסיון לבצע הערכה כאמור.
6. עיון בהחלטת בית המשפט המחוזי מלמד כי הוא ערך את האיזון הנדרש ושקל את מכלול השיקולים הצריכים לעניין. בתוכם, זכותו של העורר לכבוד ושלמות הגוף; הדרדרות במצבו הנפשי וסיכול מטרת ההסתכלות; היתרון בהפעלת ריסון על ידי גורמים רפואיים; קיומם של אמצעים מידתיים יותר שיש בהם לאיין את החשש הממשי להימלטות או מסוכנות מצד העורר; התנהגות העורר בעת מעצרו; מכתב מטעם מנהלת היחידה לפסיכיאטריה משפטית בבית החולים בו היא הצביעה על הקושי בביצוע ההסתכלות בתנאי הכבילה של העורר. ומעל הכול, המסוכנות המשמעותית הנשקפת מהעורר. בית המשפט שקל ואיזן בין השיקולים האמורים והעורר לא הצביע על פגם שנפל באיזון זה המצדיק התערבות.
7. ובשולי הדברים אציין כי לא ראיתי ממש בטענת העורר לפיה נפגעה זכות הטיעון שלו בשל כך שלא עיין בהערכת המסוכנות של המשטרה. זאת מפני שלפי טענת המשיבה אין בהערכה זו דבר מעבר לטיעונים שנשמעו מפי המשיבה במסגרת ההליך הגלוי. בכל מקרה, נוכח התנגדות באת כח העורר, נמנעתי לעיין בהערכה. כמו כן, לא ראיתי

שיש מקום לשעות לעתירת העורר כי הזקיף האמון על שמירתו לא יהיה שוטר מקרב צוות החקירה המשטרית האמונה על חקירתו. אין לעצור זכות להביע עמדה מי ימלא את תפקיד השמירה עליו. ולבסוף יצוין כי התייחסות בית המשפט המחוזי למשפחת הנרצחת הייתה, כפי שצוין בהחלטה, רק "למעלה מהדרוש" ולא כנימוק מרכזי עליו הושתתה ההחלטה.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה ביום, כ"ט בסיון התש"ף (21.6.2020).

תוקנה היום, א' בתמוז התש"ף (23.6.2020).

ש ו פ ט
